

Матеріали для розробки Стратегії економічного розвитку

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ

міста Щорс та Щорського району

Підготовлено

Комітетом стратегічного планування Щорського району

та

Агенцією «ЧернігівІнвест»

у співпраці з

Проектом «Економічний розвиток міст»

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ЕРМ УКРАЇНА
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТ

За підтримки USAID

Перше читання

Липень 2008

ЗМІСТ

I. ВСТУП.....	3
II. КОРОТКА ДОВІДКА	3
III. НАСЕЛЕННЯ	5
IV. ЖИТЛО	8
V. ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ	10
V.A. Зайнятість	10
V.B. Заробітна плата	11
V.C. Безробіття	14
VI. ЕКОНОМІКА	18
VI.A. Суб'єкти господарювання	18
VI.B. Збут	21
VI.C. Зовнішньоекономічна діяльність	23
VI.D. Місцеві бюджети	24
VI.E. Земельні ресурси	26
VII. ІНФРАСТРУКТУРА	26
IX. ТУРИЗМ	27
X. ПЛАНИ РОЗВИТКУ	29
ПІДСУМКИ	30

I. ВСТУП

Цей документ було підготовлено у травні-червні 2008 року. Базова інформація, використана для підготовки Профілю громади, надана в узагальненому вигляді Щорською районною радою і отримана з наступних джерел: районне управління статистики, районний центр зайнятості, районна державна адміністрація тощо. Джерелами даних, що характеризують загальнонаціональні та обласні тенденції, є Держкомстат (www.ukrstat.gov.ua) та Головне управління статистики в Чернігівській області (www.chernigivstat.gov.ua). Аналіз базової інформації здійснено експертами Агенції «ЧернігівІнвест» за методологічної та консультативної підтримки фахівців проекту «Економічний розвиток міст».

Окрім даних по Україні та Чернігівській області, для порівняння за деякими параметрами наводяться показники громад-конкурентів – міст та районів північного регіону, які за розташуванням, кількістю населення, історичним та економічним розвитком співвідносні із Щорсом та Щорським районом.

Мета підготовки Профілю громади – отримання об'єктивної статистичної інформації про основні тенденції економічного розвитку території. На основі аналізу Профілю та результатів вивчення думки місцевих підприємців буде визначено головні чинники, що стримують розвиток місцевої економіки, їхні причини та можливі наслідки. Після цього Комітет стратегічного планування визначить шляхи усунення або мінімізації існуючих проблем та максимального використання позитивних тенденцій. Результатом цієї роботи стане підготовка спільної Стратегії економічного розвитку міста Щорс та Щорського району.

II. КОРОТКА ДОВІДКА

Щорський район розташований на півночі Чернігівської області, займає площу 1283 кв.км, з них 384,5кв.км займають ліси, 724,4 кв. км – сільгоспугіддя, у тому числі 420 кв. км орних земель. По території району протікає річка Снов, довжина якої 253 км, а загальна довжина малих річок – 243 км.

Межує на сході з Корюківським, на півдні – з Менським, на заході – з Городянським районом Чернігівської області. На півночі – з Климівським районом Брянської області Російської Федерації. Загальна кількість населення – 27,2 тис.чоловік. Районний центр – місто Щорс знаходиться на відстані 72 км від обласного центру – міста Чернігова і 210 км від столиці України – міста Києва. Район перетинає дільниця Бахмач-Гомель Південно-Західної залізниці зі станціями Щорс та Камка.

Довжина державного кордону по району становить 40,3 км, довжина залізничних колій – 36,7 км.

Серед визначних діячів науки, культури і мистецтва добре відомі імена уродженців району і міста під Сновом – полководця М.Щорса, народного артиста СРСР Н.Рахліна, письменників А.Рибаківа, Л.Вакуловської, Л.Большакова, І.Овсієнка, вченого в галузі металургії П.Бідулі, літературознавця Б.Коваленка, вченого-архівіста Я.Ждановича, фольклориста В.Полевика.

Економіка району має сільськогосподарський характер. Спеціалізація – вирощування зернових, виробництво продукції тваринництва. Цим займаються сформовані на засадах приватної власності на землю і майно новостворені сільськогосподарські формування. Важливу роль у місцевій економіці відіграють також переробна промисловість і транспортна галузь.

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Мал. 1. Чернігівська область на мапі України

Мал. 2. Щорський район на мапі Чернігівської області

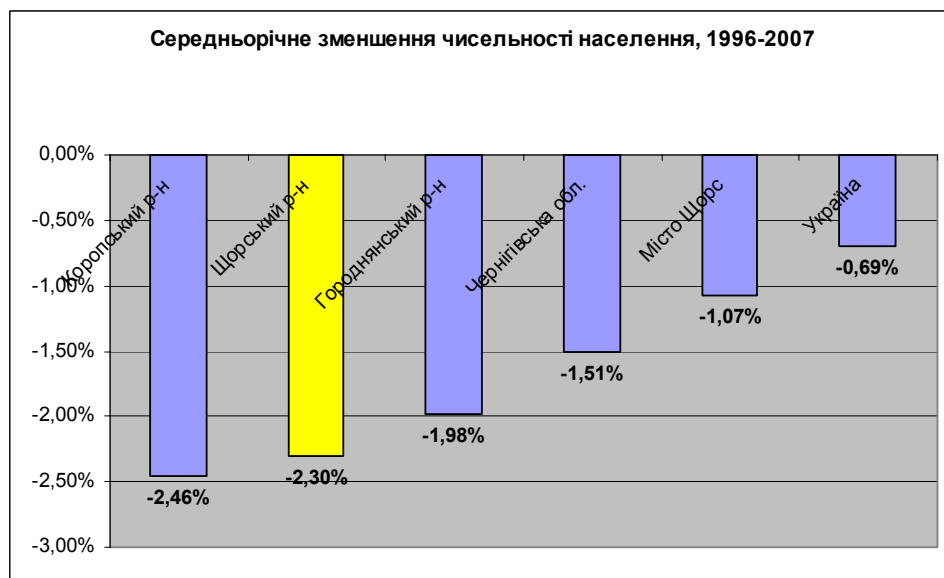
Таблиця 1. Основні дані (станом на 31.12.2006)

	Місто	Район	Область	Україна
Територія, км ²	12,8	1283	23800	603700
Постійне населення	11370	26443	1209300	46465700
Зайняте населення	x	4868	542200	20730400
Зареєстровані безробітні	238	521	27800	784500
Робоча сила	X	5389	570000	21514900

III. НАСЕЛЕННЯ

**Таблиця 2. Чисельність постійного населення
(на 31 грудня)**

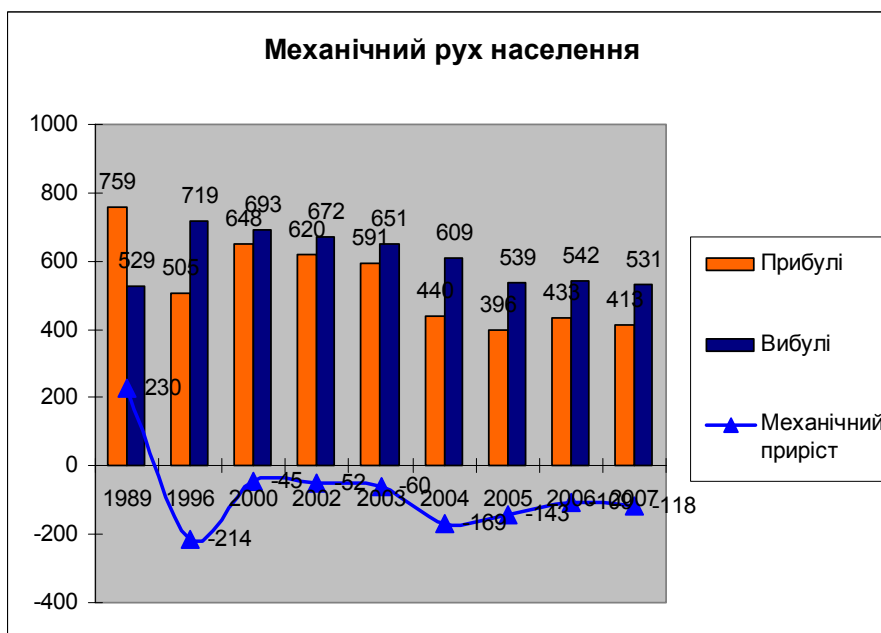
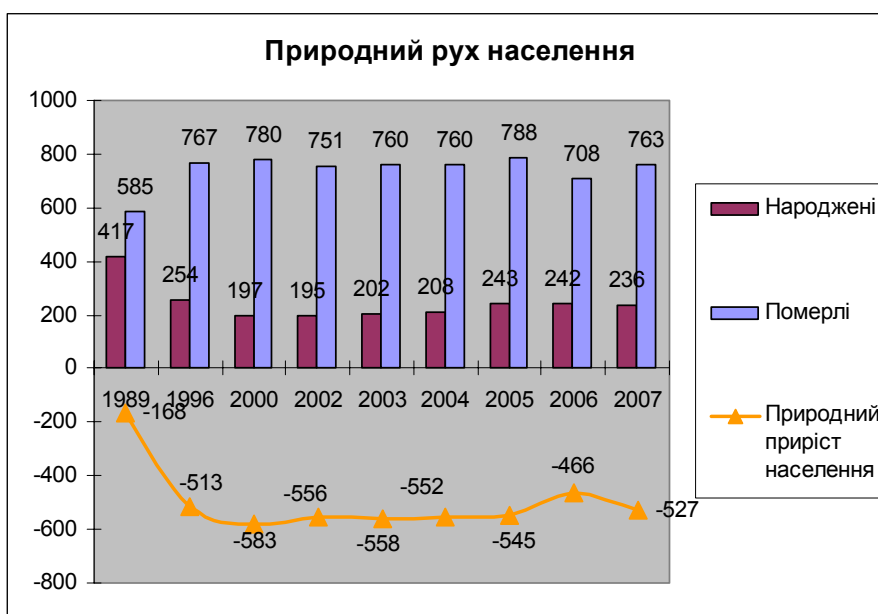
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Місто	30 438	29 700	29 100	28 400	27 700	27 088	26 443
Район	12 196	12 000	11 900	11 700	11 600	11 477	11 370
Область	1 236 000	1 216 600	1 198 300	1 179 200	1 159 900	1 143 400	1 127 400
Україна	48 240 900	47 823 100	47 442 100	47 100 500	46 749 200	46 465 700	46 192 300

Чисельність населення Щорського району зменшується швидше, ніж районного центру, що зумовлено прискореним скороченням сільського населення за рахунок як природних, так і міграційних факторів. По місту середньорічне зменшення кількості населення протягом 1996-2007 років склало 1,07%, по району – 2,3%, по Чернігівській області – 1,51%. Для порівняння наведені показники по Коропському та Городнянському районах (2,46% та 1,98% відповідно).

Таблиця 3. Природний та міграційний рух населення (район)

	1989	1996	2000	2002	2003	2004	2005
Народжені	417	254	197	195	202	208	243
Померлі	585	767	780	751	760	760	788
Природний приріст населення	-168	-513	-583	-556	-558	-552	-545
Прибулі	759	505	648	620	591	440	396
Вибулі	529	719	693	672	651	609	539
Механічний приріст	230	-214	-45	-52	-60	-169	-143

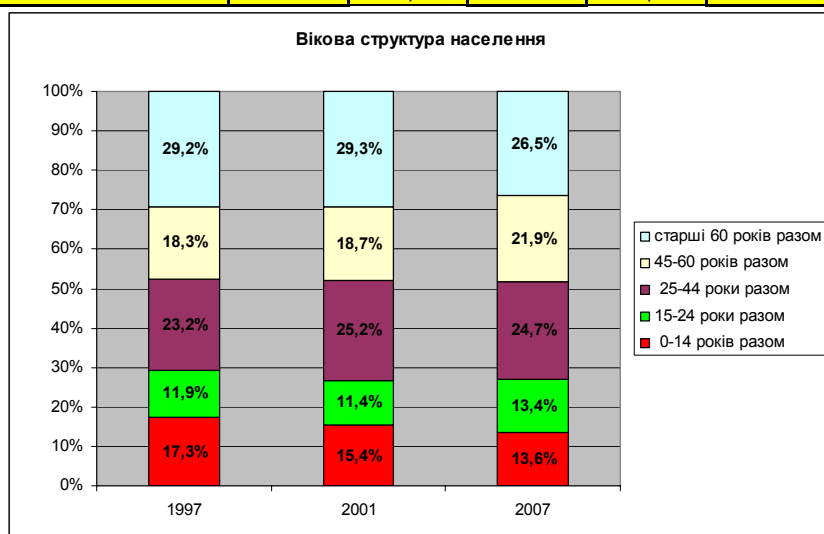

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Населення району скорочується в основному за рахунок перевищення смертності над народжуваністю. Ця ситуація є властивою для більшості сільських громад України. Для Щорського району та міста Щорс з економічної точки зору це означає, що поступово зменшується пропозиція ринку праці що, в свою чергу, веде до погіршення інвестиційної привабливості території.

Таблиця 4. Розподіл населення за віком та статтю (район)

	1997	1997	2001	2001	2007	2007
Чоловіки 0-14 років	2885	8,7%	2380	7,8%	1783	6,7%
Жінки 0-14 років	2872	8,7%	2315	7,6%	1810	6,8%
0-14 років разом	5757	17,3%	4695	15,4%	3593	13,6%
Чоловіки 15-24 роки	2050	6,2%	1792	5,9%	1847	7,0%
Жінки 15-24 роки	1911	5,8%	1663	5,5%	1690	6,4%
15-24 роки разом	3961	11,9%	3455	11,4%	3537	13,4%
Чоловіки 25-44 роки	3934	11,8%	3962	13,0%	3298	12,5%
Жінки 25-44 роки	3780	11,4%	3721	12,2%	3226	12,2%
25-44 роки разом	7714	23,2%	7683	25,2%	6524	24,7%
Чоловіки 45-60 років	2838	8,5%	2701	8,9%	2742	10,4%
Жінки 45-60 років	3241	9,8%	2985	9,8%	3050	11,5%
45-60 років разом	6079	18,3%	5686	18,7%	5792	21,9%
Чоловіки старші 60 років	3323	10,0%	3009	9,9%	2247	8,5%
Жінки старші 60 років	6366	19,2%	5910	19,4%	4750	18,0%
старші 60 років разом	9689	29,2%	8919	29,3%	6997	26,5%
«Віковий індекс»	168,3%	0,0%	190,0%	0,0%	194,7%	0,0%
Чисельність населення	33200	100,0%	30438	100,0%	26443	100,0%

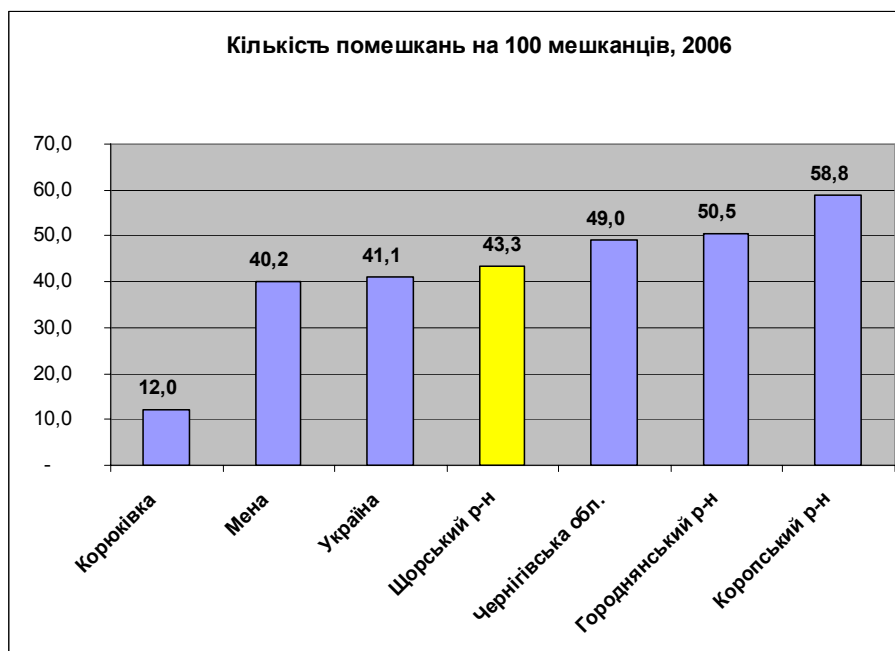
Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Протягом останніх п'яти років вікова та тендерна структура населення району практично не змінилася. Найчисельнішими віковими групами залишаються люди 25-44 років та особи, старші за 60 років. Занепокоєння викликає значне перевищення кількістю населення, старшого за 60 років, кількості населення, молодшого за 15 років (так званий «віковий індекс»). У Щорському районі такий індекс складає 194,7%. З перспективи економічного розвитку це означає, що кількість населення у працездатному віці скорочується швидше, ніж поповнюється.

IV. ЖИТЛО

Таблиця 5. Розвиток житлового забезпечення (район)

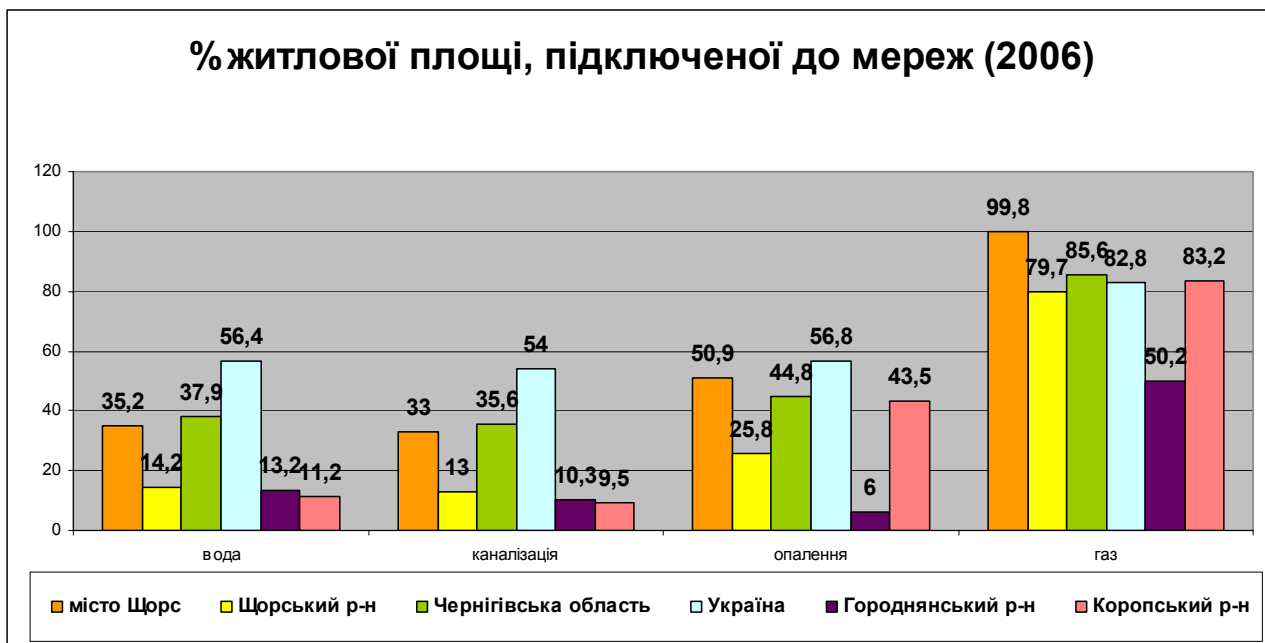
	1960	1970	1980	1980	1990	1996	2001	2006
Заселені будинки разом, у тому числі:	X	X	X	14039	13971	12673	X	10151
Заселені помешкання разом у тому числі:	X	X	X	14463	15803	14230	13937	11724
Кількість помешкань на 100 мешканців	X	X	X	X	X	42,1	45,8	43,3

Кількість помешкань на 100 жителів Щорського району складає 43,3, що нижче за середньообласний, але вище за середньоукраїнський показник. Для порівняння, середній показник по Чернігівській області складає 49 помешкань на 100 жителів, по Україні – 41,1 помешкання на 100 осіб.

Таблиця 6. Частка загальної житлової площі, підключеної до комунальних мереж (2006, %)

	вода	каналізація	опалення	газ
місто Щорс	35,2	33	50,9	99,8
Щорський р-н	14,2	13	25,8	79,7
Чернігівська область	37,9	35,6	44,8	85,6
Україна	56,4	54	56,8	82,8
Городнянський р-н	13,2	10,3	6	50,2
Коропський р-н	11,2	9,5	43,5	83,2

Що стосується якісної сторони питання житлового забезпечення, набагато нижчим за середньообласний та середньоукраїнський рівні є показник підключення заселених помешкань до централізованого водопостачання, каналізації та централізованого опалення. Рівень забезпечення помешкань Щорського району газопостачанням наближається до середньо обласного (79,7% помешкань з урахуванням тих, що використовують балонний газ).

Таблиця 7. Введення нового житла

	1995	2000	2003	2007
Новозбудоване житло, кв.м.	35	11	12	13
в індивідуальних будинках	35	11	12	13

Як і в інших районах Чернігівської області, найбільша кількість нових квадратних метрів житла вводиться в експлуатацію в індивідуальних будинках. Індивідуальне будівництво переважає багатоквартирне.

V. ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ

V.A. Зайнятість

Таблиця 8. Зайняте населення

(у віці 15-70 років)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Район	8210	5770	7000	6500	5034	4897	4868
Область	513800	487500	515400	556300	534400	546000	542200
Україна	20175000	19971500	20091200	20163300	20295700	20680000	20730400

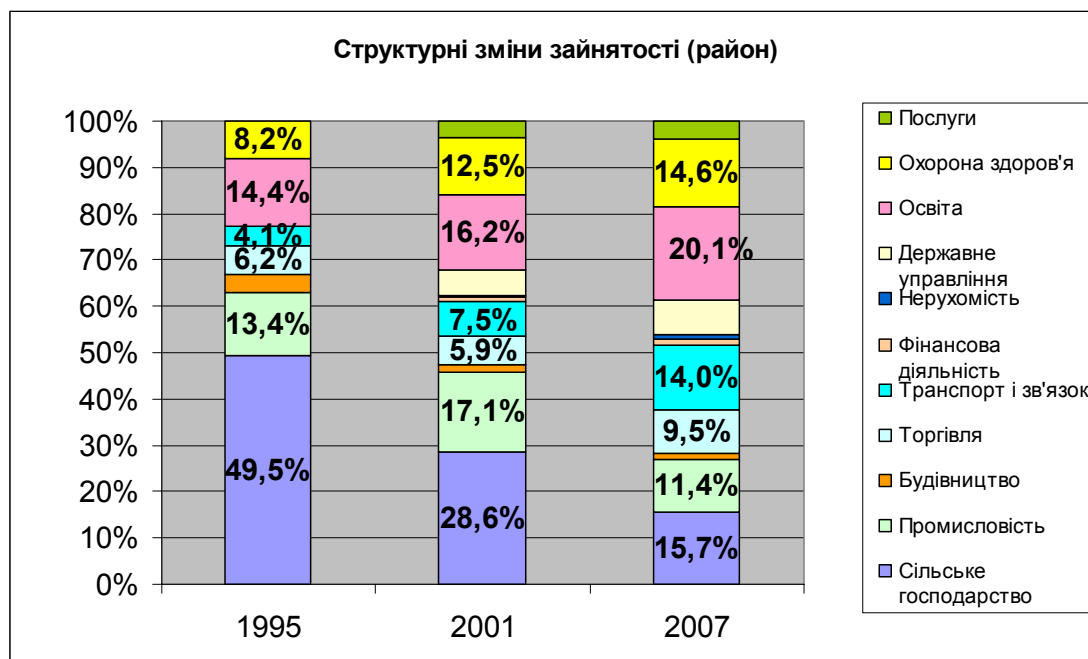
Кількість зайнятих протягом 2000-2005 років постійно скорочувалась, після 2005 року дещо стабілізувалася.

Таблиця 9. Зайнятість за видами діяльності, тис. осіб (район)

	1995		2001		2007	
	Кількість працівників	% від загальної кількості	Кількість працівників	% від загальної кількості	Кількість працівників	% від загальної кількості
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	4800	49,48%	1649	28,58%	764	15,74%
Промисловість	1300	13,40%	985	17,07%	551	11,35%
Будівництво	400	4,12%	108	1,87%	58	1,19%
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту. Готелі та ресторани	600	6,19%	342	5,93%	461	9,50%
Транспорт і зв'язок	400	4,12%	430	7,45%	679	13,99%
Фінансова діяльність	-	0,00%	63	1,09%	54	1,11%

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	-	0,00%	13	0,23%	44	0,91%
Державне управління		0,00%	322	5,58%	368	7,58%
Освіта	1400	14,43%	934	16,19%	976	20,11%
Охорона здоров'я та соціальна допомога	800	8,25%	721	12,50%	708	14,59%
Колективні, громадські та особисті послуги	-	0,00%	203	3,52%	191	3,93%
	9700		5770		4854	

Найбільша кількість працюючих зайнята у сфері освіти (20,1%), сільському господарстві (15,7%), охороні здоров'я (14,6%), галузі транспорту і зв'язку (14%). На всі бюджетні галузі, разом узяті (освіта, охорона здоров'я та державне управління) припадає 42,3% загальної кількості робочих місць. Тобто, 42,3% працюючих не створюють нової доданої вартості, а беруть участь у її перерозподілі. Щоправда, при цьому слід взяти до уваги робочі місця, створені у малому бізнесі, які не відображені у статистичній звітності. Протягом останніх десяти років спостерігається також скорочення кількості робочих місць у сільському та лісовому господарстві більш, ніж втричі.

V.V. Заробітна плата

Таблиця 10. Середньомісячна номінальна заробітна плата (грн.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Район	236	256	322	510,46	669,59	876
Область	277,00	342,00	438,00	602,00	790,00	1 016,00
Україна	376,00	462,00	590,00	806,00	1041,00	1 351,00

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Досить динамічно зростає середньомісячна номінальна заробітна плата. Середньорічне зростання у період 2002-2007 років склало 29,99%, 29,68% та 29,15% відповідно по Щорському району, Чернігівській області та Україні. Щоправда, купівельна спроможність середньомісячної номінальної зарплати у районі порівняно з середньоукраїнським показником залишилась практично незмінною: у 2002 році середня зарплата по Щорському району становила 62,8% середньоукраїнської зарплати; у 2007 році цей показник зріс лише до 64,8%. Однак зростання реальних доходів населення у Щорському районі, як і по всій Україні, гальмується досить високим темпом інфляції та зростанням індексу споживчих цін.

Таблиця 11. Заробітна плата за видами діяльності (район)

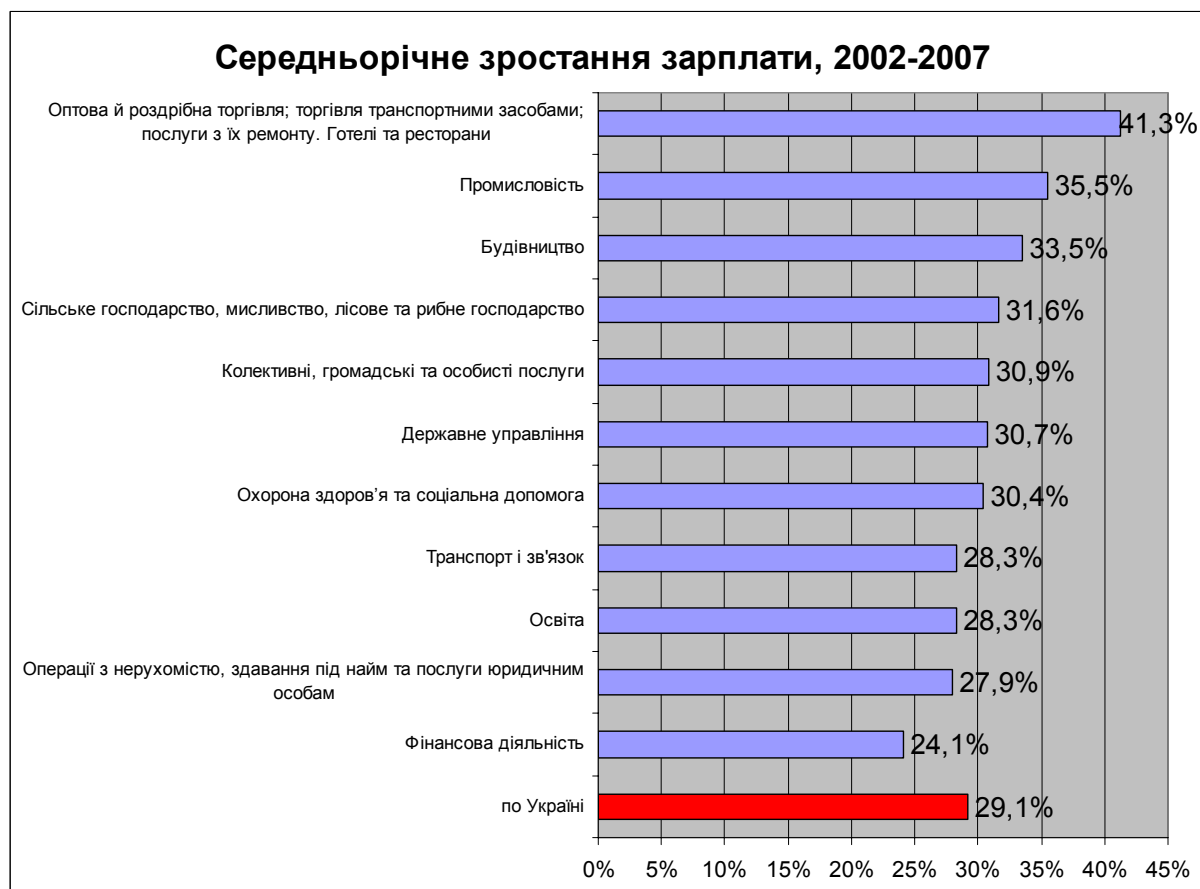
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Транспорт і зв'язок	469,52	755,84	916	1065	1334,59	1633,12
Державне управління	361,13	397,56	447,21	676,69	1055,3	1377,02
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	264,75	368,89	401,75	543,25	723,45	907,58
Освіта	244,08	300,18	340,63	516,67	671,7	846,99
Промисловість	176,55	197,37	394,69	406,68	524,46	805,57
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту. Готелі та ресторани	139,75	163,53	261,61	319,57	493,23	786,54
Фінансова діяльність	239,68	231,07	272,09	355,56	556,21	705,71
Охорона здоров'я та соціальна допомога	186,4	232,24	289,34	413,11	529,67	702,13
Колективні, громадські та особисті послуги	177,91	224,67	265,51	397,26	433,84	683,17
Будівництво	156,17	182,81	302,73	420,05	484,01	662,64
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	124,33	146,38	202,92	303,89	385,17	490,49

Найвищий рівень офіційної заробітної плати зареєстровано у галузі транспорту і зв'язку, державному управлінні, сфері операцій з нерухомістю та освітній сфері.

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Найвищий показник середньорічного зростання заробітної плати за останні роки зареєстрований у сфері торгівлі, промисловості та будівництва.

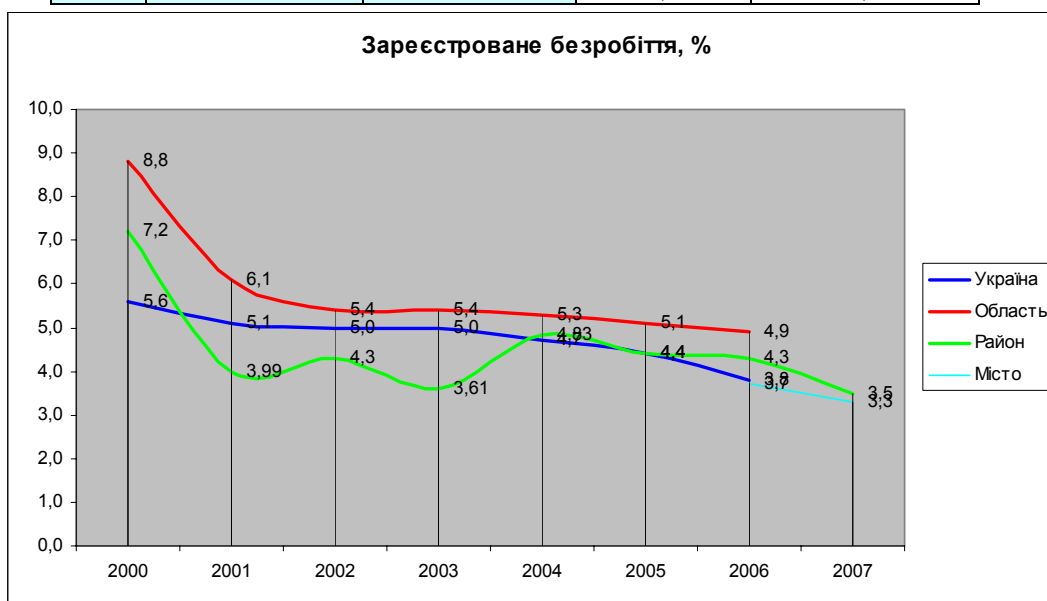

V.C. Безробіття

Таблиця 12. Рівень зареєстрованого безробіття

(Безробітне населення працездатного віку, зареєстроване у державній службі зайнятості у відсотках до економічно активного населення працездатного віку)

	Україна	Область	Район	Місто
2000	5,6	8,8	7,2	X
2001	5,1	6,1	3,99	X
2002	5,0	5,4	4,3	X
2003	5,0	5,4	3,61	X
2004	4,7	5,3	4,83	X
2005	4,4	5,1	4,4	X
2006	3,8	4,9	4,3	3,7
2007	X	X	3,5	3,3

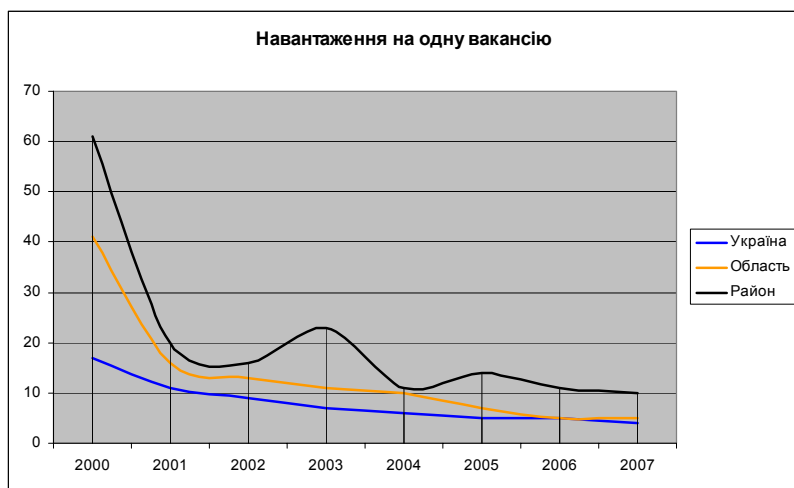

Таблиця 13. Кількість безробітних на одну вакансію

(чисельність зареєстрованих безробітних, поділена на кількість вакантних робочих місць)

	Україна	Область	Район
2000	17	41	61
2001	11	16	20
2002	9	13	16
2003	7	11	23
2004	6	10	11
2005	5	7	14
2006	5	5	11
2007	4	5	10

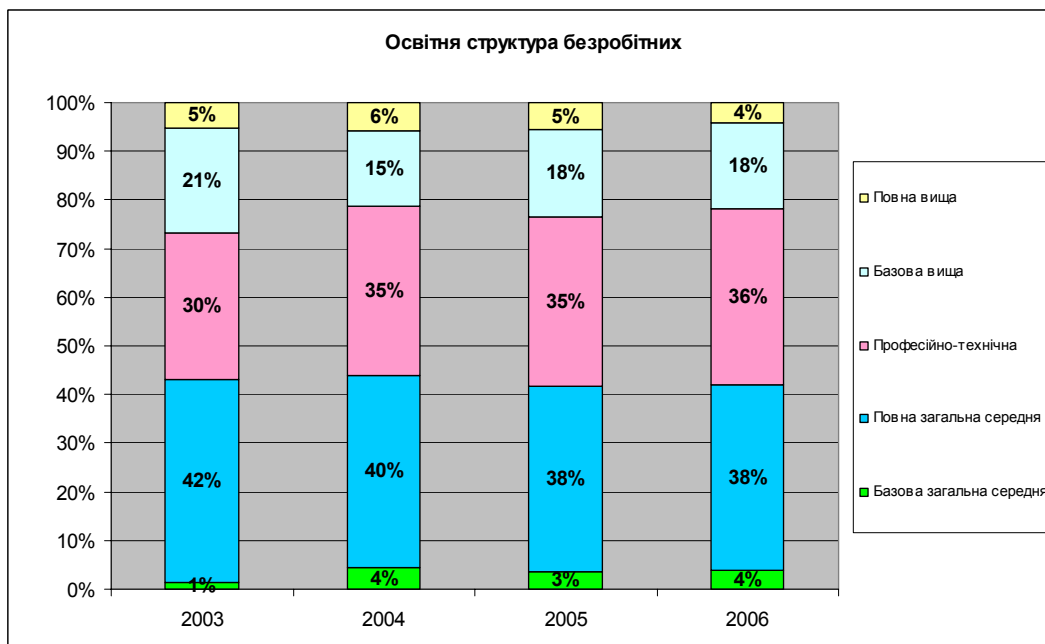
Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Показник зареєстрованого безробіття у районі та місті не набагато відрізняється від середньоукраїнського та обласного показника, однак протягом останніх п'яти років демонструє тенденцію до зменшення. Навантаження безробітних на одну вакансію є відносно стабільним.

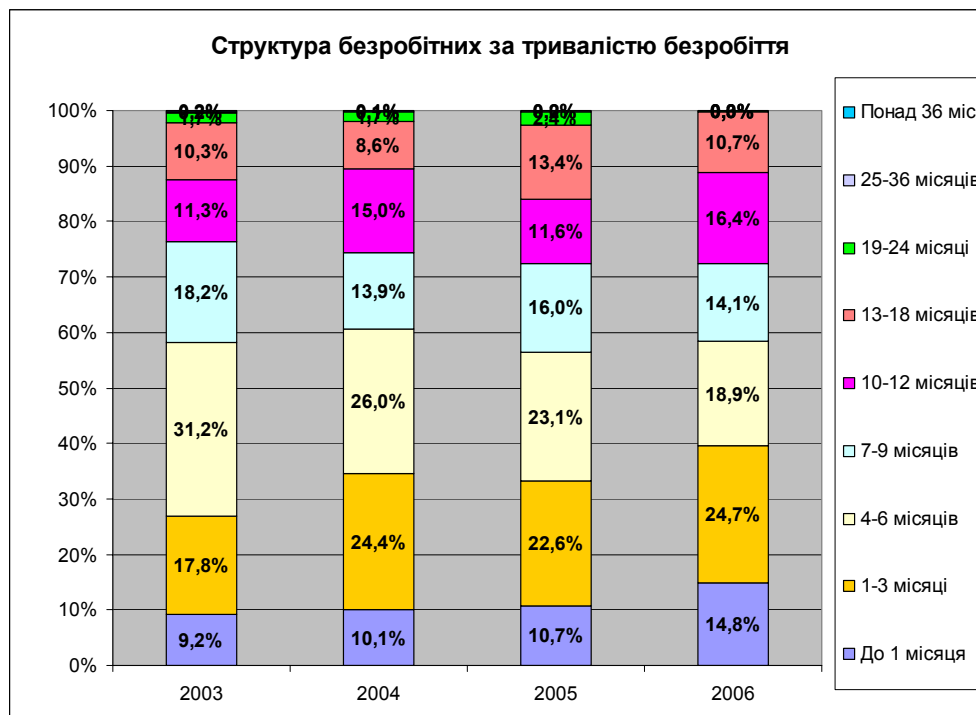
Таблиця 14. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти (місто)

	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
	2003		2004		2005		2006		2007	
Базова загальна середня	7	1%	30	4%	23	3%	24	4%	26	5%
Повна загальна середня	218	42%	278	40%	253	38%	235	38%	191	37%
Професійно-технічна	158	30%	243	35%	231	35%	222	36%	180	35%
Базова вища	112	21%	108	15%	120	18%	108	18%	93	18%
Повна вища	28	5%	41	6%	36	5%	26	4%	31	6%
РАЗОМ	523	100%	700	100%	663	100%	615	100%	521	100%

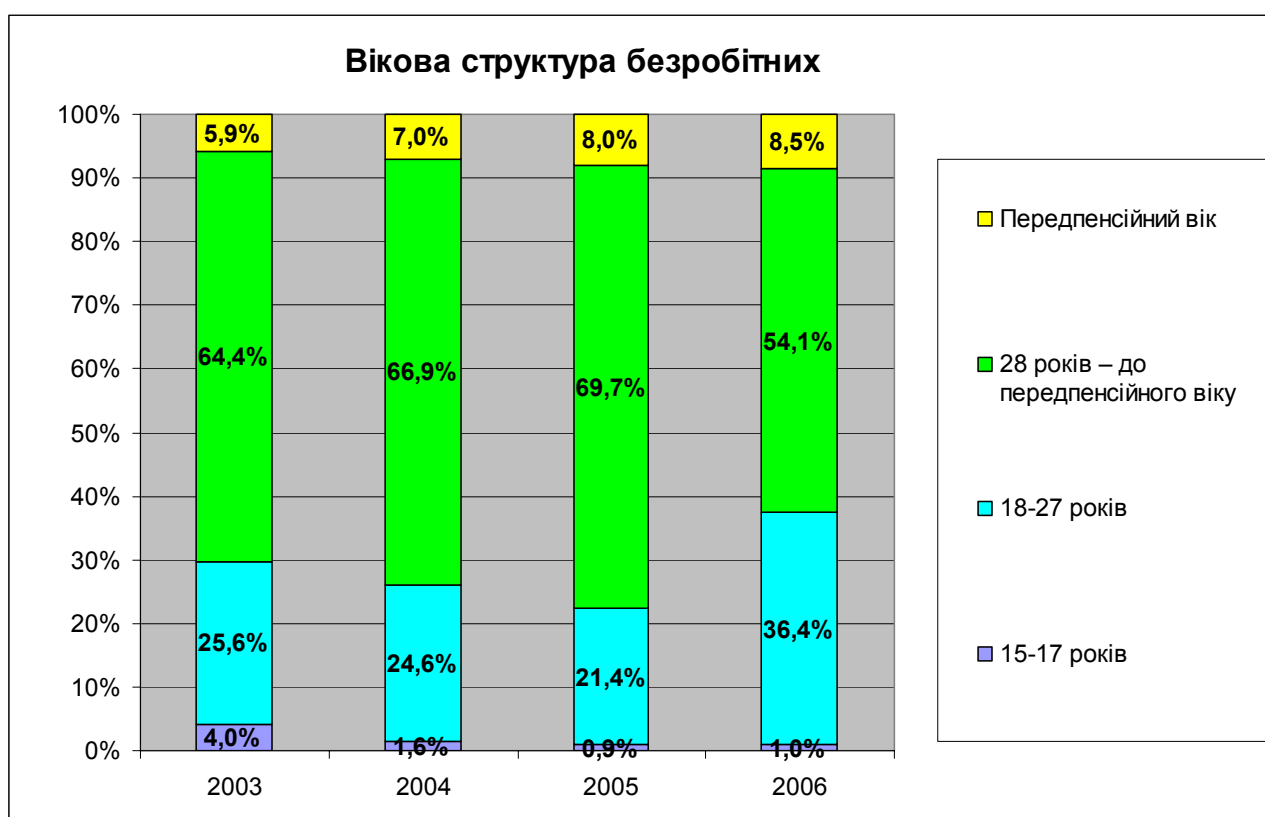
Таблиця 15. Зарєєстровані безробітні за тривалістю безробіття (район)

	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
	48	9,2%	71	10,1%	71	10,7%	91	14,8%	59	8,4%
До 1 місяця	93	17,8%	171	24,4%	150	22,6%	152	24,7%	141	20,1%
1-3 місяці	163	31,2%	182	26,0%	153	23,1%	116	18,9%	100	14,3%
4-6 місяців	95	18,2%	97	13,9%	106	16,0%	87	14,1%	68	9,7%
7-9 місяців	59	11,3%	105	15,0%	77	11,6%	101	16,4%	70	10,0%
10-12 місяців	54	10,3%	60	8,6%	89	13,4%	66	10,7%	66	9,4%
13-18 місяців	9	1,7%	12	1,7%	16	2,4%	2	0,3%	17	2,4%
19-24 місяці	1	0,2%	1	0,1%	1	0,2%	0	0,0%	0	0,0%
25-36 місяців	1	0,2%	1	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Понад 36 міс.	48	9,2%	71	10,1%	71	10,7%	91	14,8%	59	8,4%
РАЗОМ	523	100%	700	100%	663	100%	615	100%	521	100%

Таблиця 16. Вікова структура зареєстрованих безробітних (район)

	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
	2003		2004		2005		2006		2007	
15-17 років	21	4,0%	11	1,6%	6	0,9%	6	1,0%	0	0,0%
18-27 років	134	25,6%	172	24,6%	142	21,4%	224	36,4%	166	31,9%
28 років – до передпенсійного віку	337	64,4%	468	66,9%	462	69,7%	333	54,1%	291	55,9%
Передпенсійний вік	31	5,9%	49	7,0%	53	8,0%	52	8,5%	64	12,3%
РАЗОМ	523	100%	700	100%	663	100%	615	100%	521	100%

Аналізуючи інформацію щодо структури зареєстрованих безробітних, можна зробити висновок, що на місцевому ринку праці найбільшим попитом користуються молоді особи (18-27 років), що мають професійно-технічну освіту. Ця тенденція є властивою більшості українських громад.

VI. ЕКОНОМІКА

VI.A. Суб'єкти господарювання

Таблиця 17. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності в місті

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Зареєстровані суб'єкти разом	433	543	619	697	759	879	1051	1044
Частка фізичних осіб, %	46,2%	53,0%	59,0%	63,3%	61,9%	67,7%	70,1%	70,8%
Кількість зареєстрованих суб'єктів – ланцюговий індекс	x	125,4%	114,0%	112,6%	108,9%	115,8%	119,6%	99,3%

Таблиця 18. Зареєстровані суб'єкти господарювання на 1000 жителів

А. Юридичні особи (суб'єкти Державного реєстру)

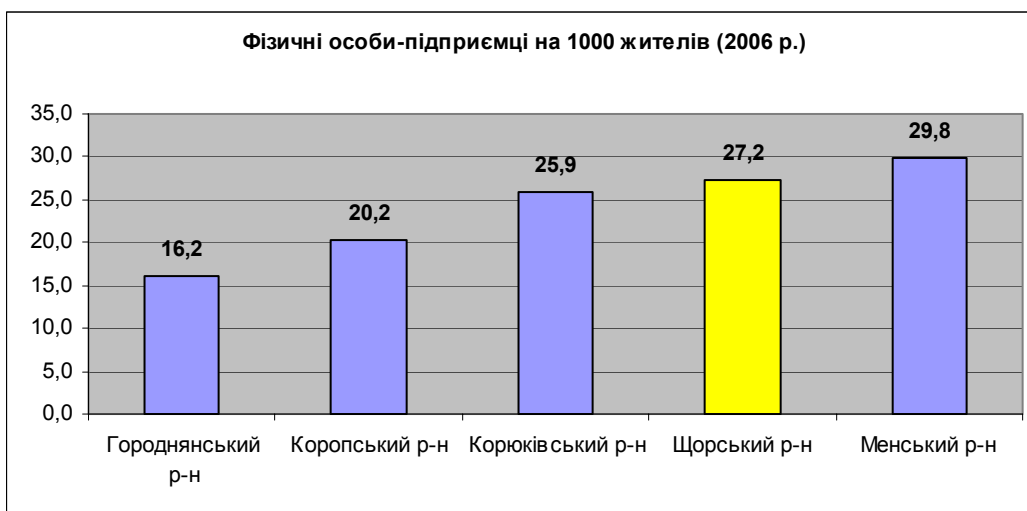
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Район	6,1	7,4	8,4	8,6	8,8	10,2	10,3	11,6

Б. Фізичні особи-підприємці

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Район	6,4	9,5	12,3	15,2	16,5	21,5	27,2	27,9

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Поступово зростає загальна кількість суб'єктів господарювання. Більшу їх частину складають фізичні особи-підприємці. В перерахунку на 1000 жителів за підсумками 2007 року їхня кількість складала 27,9.

Таблиця 19. Зареєстровані суб'єкти Державного реєстру за видами діяльності (місто)

	1996	2001	2007
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	37	48	44
Рибне господарство	0	0	0
Промисловість	6	8	7
Будівництво	3	5	4
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	13	19	17
Готелі та ресторани	1	1	0
Транспорт і зв'язок	3	3	1
Фінансова діяльність	1	1	1
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	1	2	1
Освіта	6	6	6
Охорона здоров'я та соціальна допомога	3	3	3

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Таблиця 20. Підприємства в місті за чисельністю найманих працівників

(юридичні та фізичні особи)

	1996	2001	2006
0 (самозайняті особи)	X	X	X
1-20 працівників	165	419	793
21-100 працівників	32	29	28
101-500 працівників	13	11	9
501-1000 працівників	X	1	1
1001-5000 працівників	X	X	X
Понад 5000 працівників	X	X	x

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Найбільша кількість підприємств зареєстрована у сільському господарстві та торгівлі. Більшу частку підприємств становлять невеликі компанії (до 20 найманих працівників).

Таблиця 20.1. Найбільші роботодавці

№	Підприємство, організація, установа	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників у 2006 р.
1	Районний відділ освіти	Освіта	491
2	Дистанція колії	Транспортні послуги	359
3	Центральна районна лікарня	Медичні послуги	349
4	Локомотивне депо ст. Щорс	Транспортні послуги	231
5	ТОВ «Полісся-молоко»	Заготівельна діяльність	165
6	Районний відділ культури	Культура	125
7	Управління по газифікації та газопостачанню	Будівництво та обслуговування газопроводів	124
8	Державне підприємство Новоборовицький спиртзавод	Виробництво спирту	109
9	ВАТ «Щорський завод продтоварів»	Виробництво харчових продуктів	106

VI.B. Збут

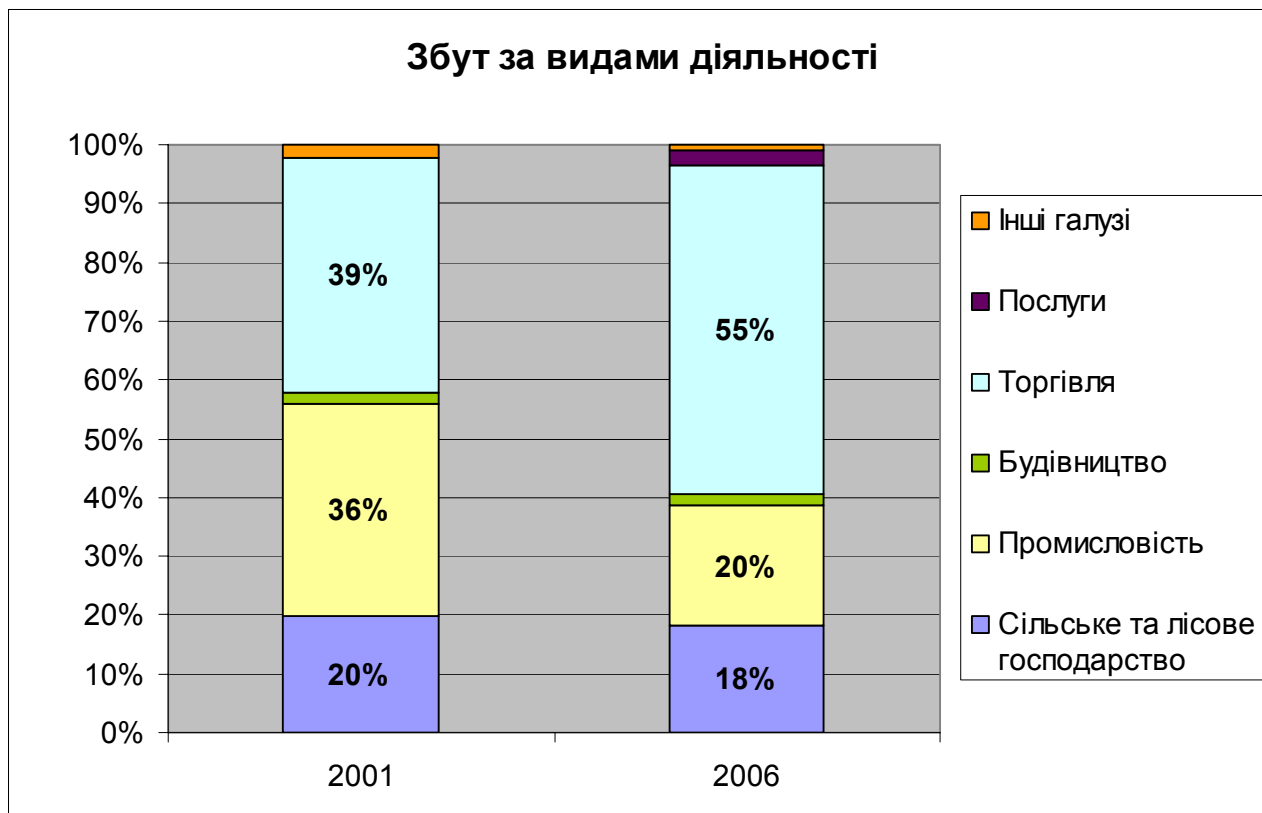
Таблиця 21. Обсяг реалізованої продукції (послуг)

за видами діяльності (район)

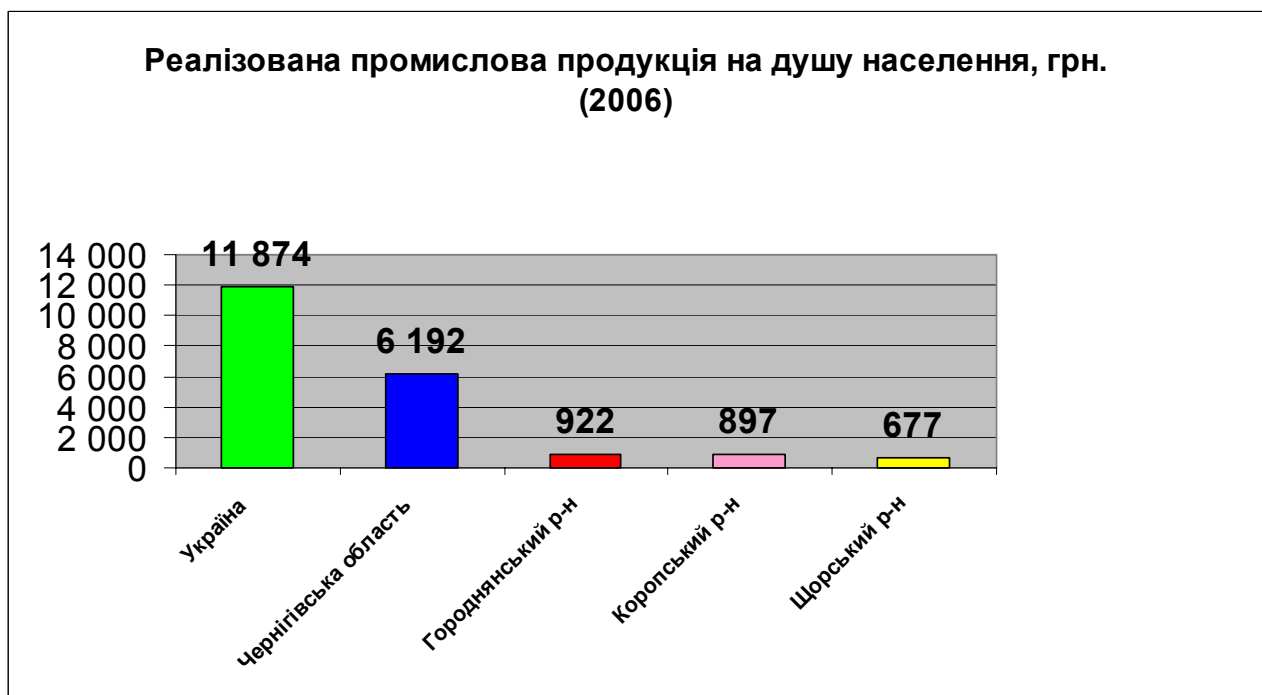
(порівняні ціни, тис. грн.)

	1996	2001	2006	На душу
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство та рибне господарство	X	9 291,3	16 718,8	617,2
Промисловість	X	17 106,3	18 355,5	677,6
Будівництво	X	840,9	1 788,2	66,0
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	X	18 728,5	50 931,2	1880,2
Готелі та ресторани	X	120,5	2 449,9	90,4
Транспорт і зв'язок	X	1 001,6	816,0	30,1
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	X	411,2	857,6	31,7
Колективні, громадські та особисті послуги	X	-	979,6	36,2
РАЗОМ		47500,3	92896,8	3429,4

Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Основу економіки району з точки зору збуту складає торгівля (55% реалізованих у 2007 році товарів і послуг). На промисловість і сільське господарство припадає відповідно 20% та 18%.

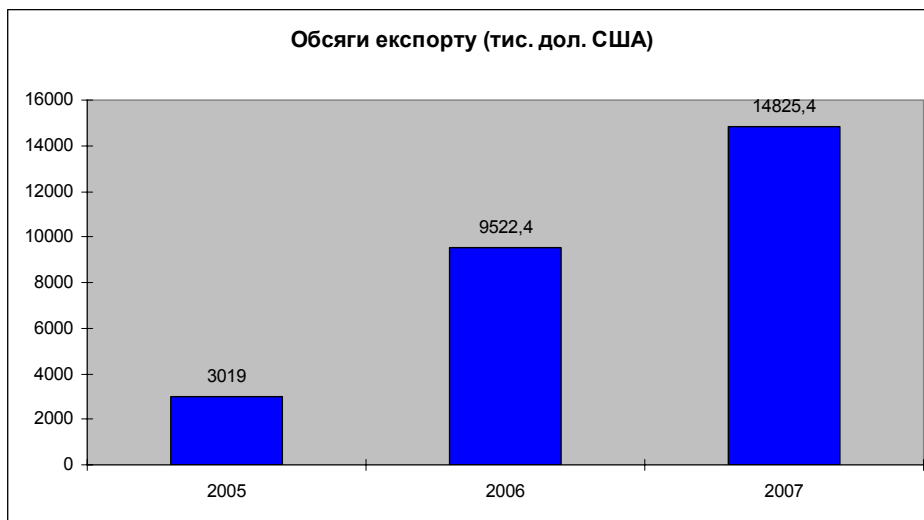

VI.C. Зовнішньоекономічна діяльність

Таблиця 22. Баланс зовнішньої торгівлі товарами та послугами, район

(тис. доларів США)

	1996	2001	2003	2004	2005	2006	2007
Експорт	X	X	X	X	3019	9522,4	14825,4
Імпорт	X	X	X	X	X	X	X
Сальдо	X	X,2	X	X	X	1967,7	2551,3

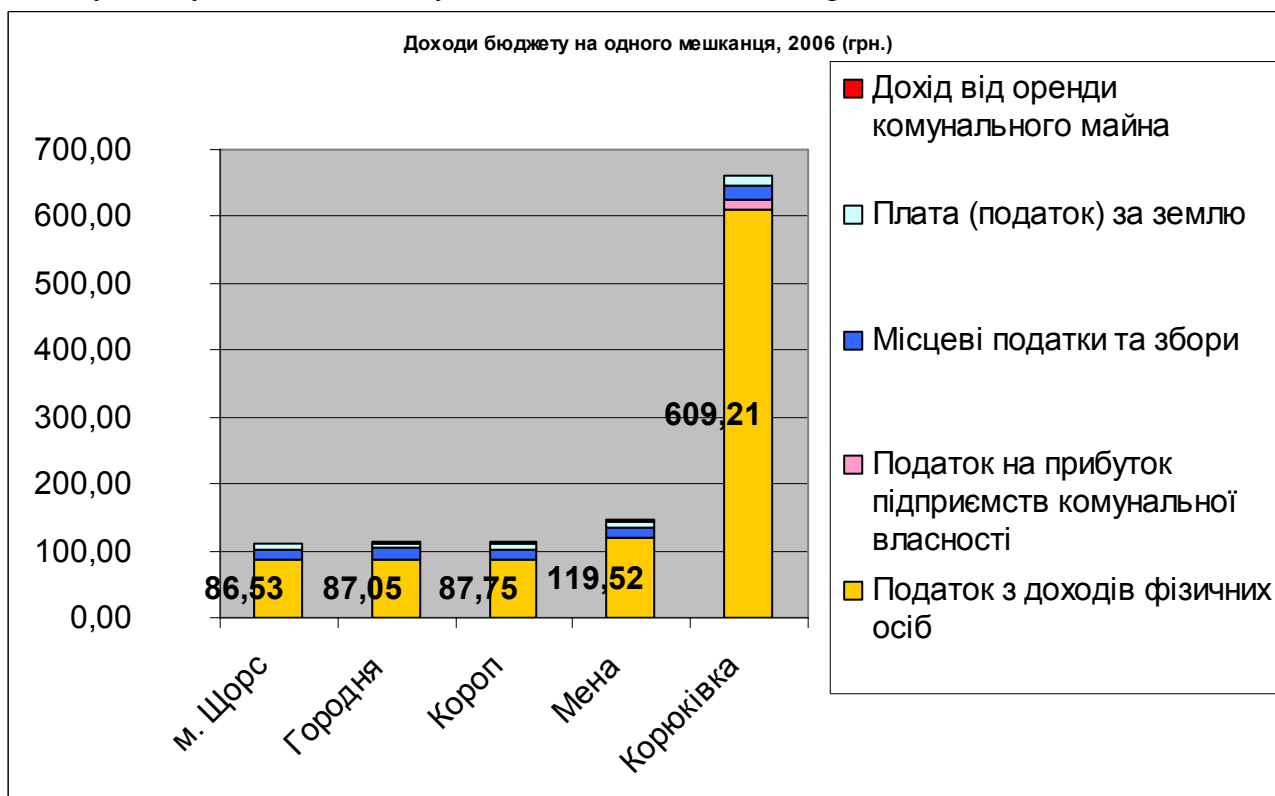
Профіль громади міста Щорс та Щорського району

Експорт з району демонструє тенденцію до зростання. Це може свідчити про зростання конкурентоспроможності економіки району в цілому або про зростання конкурентоспроможності окремих підприємств. Що стосується загальної інвестиційної привабливості території, негативним показником є відсутність прямих іноземних інвестицій в економіку району.

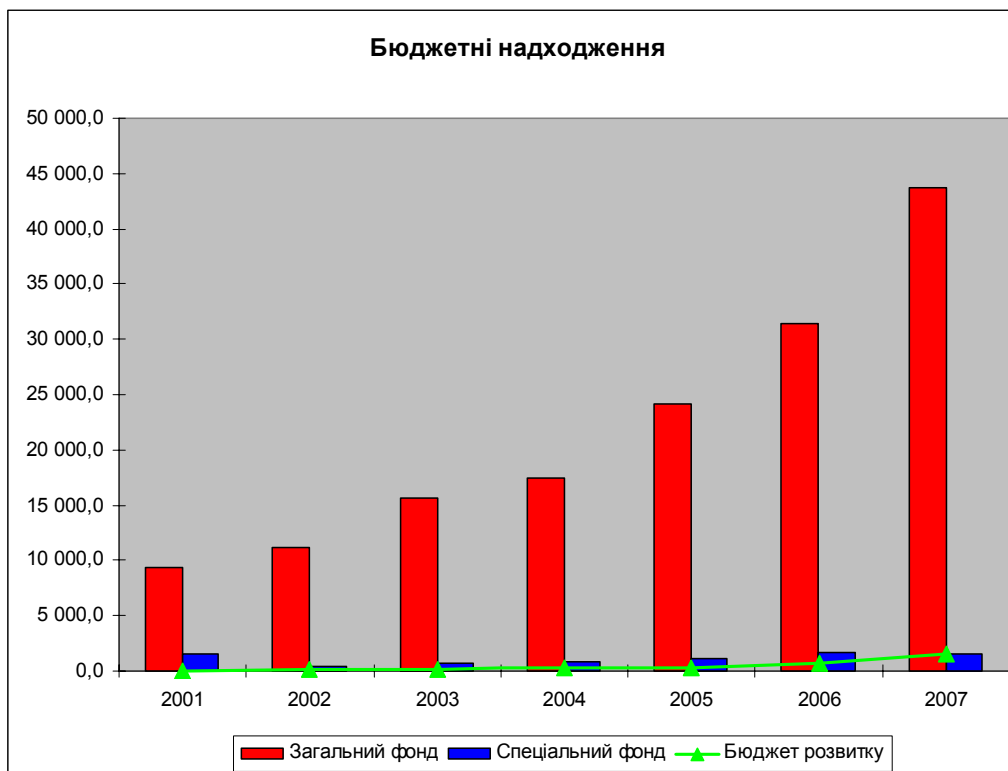
VI.D. Місцеві бюджети

Наступна діаграма демонструє порівняльну характеристику обсягів надходжень до місцевих бюджетів міста Щорс та громад-конкурентів у перерахунку на одного мешканця. Традиційно основну частку доходів бюджету складає податок з доходів фізичних осіб.

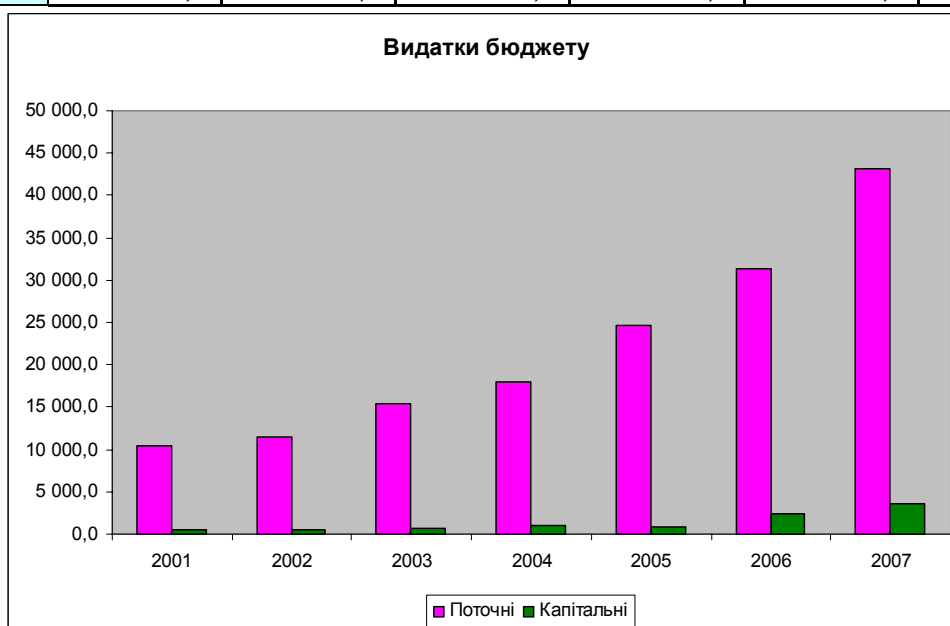
Таблиця 24.1. Бюджетні надходження - район (тис. грн.)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Загальний фонд	9 369,2	11 166,1	15 583,2	17 393,5	24 157,5	31 442,5	43 649,9
Спеціальний фонд	1 584,3	436,7	722,5	861,1	1 176,4	1 695,6	1 594,0
Бюджет розвитку	8,1	143,1	198,2	323,0	317,5	766,9	1 566,3

Таблиця 24.2. Видатки бюджету - район (тис. грн.)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Поточні	10 420,2	11 446,8	15 352,7	17 954,2	24 620,4	31 330,4	43 074,5
Капітальні	470,2	443,0	685,4	974,3	868,3	2 394,4	3 631,8

VI.E. Земельні ресурси

Таблиця 25. Наявні вільні земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності

№	Площа (м ²)	Цільове призначення	Власник	Стислий опис	Адреса
1	18800	промисловість	Міська рада	Недобудований м'ясокомбінат	М.Щорс, вул. Володарського, 101
2	57000	промисловість	Міська рада	Будівлі електромеханічного заводу	М.Щорс, вул. 30 років Перемоги, 39
3	11900	промисловість	Міська рада	Будівлі хлібокомбінату	М.Щорс, вул.Фрунзе,55
4	1800	промисловість	Міська рада	Будівлі комбикормового заводу	М.Щорс, вул. Крупської, 8

VII. ІНФРАСТРУКТУРА

Таблиця 26. Випускники навчальних закладів

Тип, назва навчального закладу	1996	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Середні загальноосвітні заклади								
Щорська районна гімназія	53	69	55	46	63	42	35	37
Щорська ЗОШ I-III ст.№1	40	47	60	47	37	55	44	35
Щорська ЗОШ I-III ст.№2	47	58	54	56	53	50	33	30
Кучинівська ЗОШ I-III ст.	15	15	19	15	12	16	9	12
Новоборовицька ЗОШ I-III ст.	12	23	16	19	20	8	16	13
Петрівський НВК	12	10	23	14	17	17	20	19
Попільнянська ЗОШ II-III ст.	6	15	10	9	15	18	7	11
Рогізківський НВК	5	13	13	10	6	9	13	9
Тихоновицька ЗОШ I-III ст.	14	8	16	7	14	12	12	12
Тур'янська ЗОШ I-III ст.	13	14	17	9	14	18	11	9
Хотуницька ЗОШ I-III ст.	6	12	12	9	13	8	8	7
Професійно-технічні заклади	0	0	0		0	0	0	0
відсутні	-	-	-	-	-	-	-	-
Відділення, філії вищих навчальних закладів								
Професійно-технічний навчальний заклад Щорське вище професійне училище лісового господарства	165	116	113	160	182	183	169	144
РАЗОМ								

Таблиця 26.1. Місткість лікарень

Лікувальна установа	Кількість ліжок
Щорська центральна районна лікарня	210
Лінійна лікарня ст..Щорс Південно-Західної залізниці	30
РАЗОМ	240

Таблиця 28. Енергоспоживання (на рік)

	2000	2002	2004	2006	2007
Електроенергія (МВт-год)					
населення					
підприємства	6498	7342	6177	6501	6655
Проектна потужність (на рік)					
Газ (тис. м³)					
Проектна потужність (на рік)					
Питна вода (тис. м ³)	600	600	800	800	800
Проектна потужність (на рік)		1158	1158	1315	
Опалення (Гкал)					
населення	2833	3888	3338	3429	3802
підприємства	16929	35563	24945	29348	25748
Проектна потужність (на рік)					8500

Таблиця 28.1. Громадський транспорт

	1996	2000	2002	2004	2006
Перевезено пасажирів, тис.	597,6	349,6	399,1	427,5	512,5
Сумарна довжина маршрутів, км	861	766	678	673	673
Кількість маршрутів	20	17	15	14	14
Пасажирооборот, млн. пас.км	17,0	11,1	13,0	12,6	14,7

ІХ. ТУРИЗМ

Щорський район має сприятливі природнокліматичні умови та цікаву історико-культурну спадщину і може задовольнити потреби людини в активному відпочинку.

У м. Щорс функціонує Щорський історичний музей, який здійснює екскурсійне обслуговування з історико-краєзнавчої тематики. Історичну та культурну цінність мають експозиції Народного музею с. Ключи, патріотичному вихованню молоді сприяє історична пам'ятка Єлінський Лісоград.

У довгостроковій перспективі, враховуючи природні умови, демографічну ситуацію і наявність культурно-історичних пам'яток, у Щорському районі необхідно розвивати такі напрями туризму, як:

екскурсійний, враховуючи наявність в районі пам'яток місцевого значення;

сільський – пізнавального і відпочинкового напрямку, пов'язаний з використанням підсобних господарств населення або земель сільськогосподарських підприємств, які тимчасово не використовуються в аграрній сфері;

відпочинковий туризм, базою для розвитку якого є житловий фонд територіальних громад, приватний житловий сектор та наявні природні, рекреаційні, історичні, культурно-побутові та інші надбання;

сімейний, водний, туризм вихідного дня та інші альтернативні види туризму, які мають природоохоронну спрямованість.

Необхідною умовою розвитку всіх видів туризму є вдосконалення існуючої інфраструктури та створення нових інфраструктурних об'єктів.

Таблиця 30. Можливості для розміщення гостей у готелях, пансіонатах, турбазах тощо

Заклад	Кількість ліжок	Кількість номерів
Готель (ЗАТ «Комунальник»)	11	5

Таблиця 30.2. Місткість споруд культурно-спортивного призначення

Споруда	Скільки відвідувачів вміщує	Події чи заходи, що викликають найбільший приплив гостей
Районний стадіон «Колос»	1500	Галузеві спартакіади, матчі чемпіонату району і області з футболу
Спортивний зал ДЮСШ 30x15	100	Змагання з легкої атлетики, футболу, волейболу
Щорський районний Будинок культури	828	Свята Дня Незалежності України, Івана Купала, День захисту дітей, Випускні вечори

Таблиця 30.3. Основні туристичні атракції

Споруда/ пам'ятка/ заклад	Коротка характеристика	Форма власності
Щорський історичний музей	Зберігає фонди з історії краю, тощо. 18 тис.експонатів	комунальна
Партизанський лісокрад	Місце стоянки з'єднання О.Федорова	Комунальна
Ключівський народний музей	Експонати розкривають історію села. Поряд пам'ятка архітектури пізнього палеоліту. 32 археологічні пам'ятки	Комунальна

Х. ПЛАНИ РОЗВИТКУ

Таблиця 31. Державні та регіональні програми економічного розвитку

№	Назва програми	Рівень (державна/ область/ район)	Термін дії
1.	Програма економічного і соціального розвитку району	район	1 рік
2.	Комплексна програма ліквідації наслідків підтоплення територій в містах і селищах України	державна	2003-2030
3.	Загальнодержавна програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки	Держава, район	2004-2010
4.	Комплексна державна програма енергозбереження України	Держава, район	1997-2010рр.
5.	Програма розвитку малого підприємництва	район	2007-2008
6.	Програма зайнятості населення	район	2008-2009
7.	Програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім»	Область, район	щорічна

Таблиця 32. Планована інвестиційна діяльність у місті до 2012 р.

№	Проект	Кошторисна вартість (млн. грн.)	Джерело фінансування
	Впровадження у виробництво біоетанолу (високооктанової кисневмісної добавки до бензинів методом адсорбції)	1,278 млн. дол.	Державний бюджет, власні кошти
	Використання вільних приміщень для розміщення виробництва КП «Будівництво м'ясокомбінату» (наміри)		Кошти інвесторів

ПІДСУМКИ

- 1. Кількість постійного населення у районі та місті має тенденцію до зменшення.** Протягом одинадцяти років (1996-2007) кількість населення району зменшилась на 21,8%, міста – на 15,1%.
- 2. Вікова структура населення викликає занепокоєння.** Смертність стабільно перевищує народжуваність, що відбивається на «віковому індексі». В разі відсутності стимулів (у першу чергу, економічних) до підвищення народжуваності, кількість населення працездатного віку надалі зменшуватиметься швидше, ніж поповнюватиметься, що в довгостроковому періоді становить загрозу для місцевої економіки.
- 3. Житлове забезпечення мешканців Щорського району знаходиться на середньому рівні.** Кількість помешкань на 100 мешканців складає 43,3, що дещо перевищує аналогічний показник по Україні та дещо відстає від показника по Чернігівській області.
- 4. Зайнятість населення у районі стабілізується.** При цьому більше 40% робочих місць існують у бюджетних галузях, які не створюють доданої вартості. Окрім цього, найважливішими роботодавцями є лісогосподарські та сільськогосподарські підприємства, а також підприємства транспортної галузі.
- 5. Реальні доходи населення Щорського району та міста Щорс зростають повільно,** не перевищуючи загальноукраїнські темпи. Швидке зростання індексу споживчих цін загрожує негативно відбитися на рівні життя населення та купівельній спроможності місцевих споживачів, що є негативним фактором для розвитку бізнесу.
- 6. Рівень зареєстрованого безробіття не набагато перевищує обласні та загальноукраїнські показники.** Недостатньо високою є пропозицію на ринку праці, що є може служити одним з чинників, що стримують залучення інвестицій.
- 7. Середнім є рівень розвитку бізнес-клімату.** Про це свідчить кількість фізичних осіб-підприємців на 1000 жителів району – 27,9.
- 8. Сільське та лісове господарство є основою місцевої економіки.** На них припадає 18% загальної вартості реалізованих у 2007 році товарів і послуг. На переробну промисловість припадає 20%, однак низьким є обсяг реалізованої промислової продукції на душу населення.
- 9. Надходження до районного та селищного бюджетів розвитку є незначними.** Головним джерелом надходжень до місцевих бюджетів є податок з доходів фізичних осіб. За доходами бюджету в перерахунку на одного мешканця місто Щорс займає посередні позиції серед громад-конкурентів.
- 10. Район та селище мають земельні ділянки, придатні для ведення господарської діяльності.** Вони є важливим ресурсом для залучення інвестицій, поповнення бюджету розвитку та створення нових робочих місць. Однак невизначеність державної земельної політики є перешкодою для належного використання потенціалу цих ділянок.
- 11. Стан довкілля є в цілому задовільним.** Це зумовлюється незначною кількістю великих промислових підприємств, які забруднювали б навколишнє середовище. Основними факторами забруднення є побутові відходи та стічні води.
- 12. Район має декілька цікавих туристичних принад.** Однак місцева туристична інфраструктура вкрай нерозвинута.